

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

20 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Elena Covalenco

Ion Guzun

Iurie Diaconu

judecând în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Vitalie Gavriliță, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2017, pe cauza penală în privința lui

Coliban Elena Vasile, a.n. xxxx,
originară din or. xxxx, domiciliată în mun.
xxxx,

Termenul de examinare a cauzei:

- instanța de fond: 17.09.2014 - 22.12.2016;

- instanța de apel: 20.01.2017 - 09.02.2017;

- instanța de recurs: 12.05.2017 - 20.06.2017,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 22 decembrie 2016, Coliban Elena a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal la 3 (trei) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activitatea legată de răspundere materială pe un termen de 3 (trei) ani, iar în temeiul art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pe termen de probă de 1 (unu) an.

Acțiunea civilă înaintată de xxxx împotriva lui Coliban Elena privind repararea prejudiciului material cauzat prin infracțiune a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să se expună instanța de drept civil.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, în luna august 2010, Coliban Elena aflându-se pe str. xxxx din mun. xxxx, prin înșelăciune și abuz de încredere a însușit de la xxxx, sub pretextul luării cu împrumut, bani în sumă de 23000,00 lei, astfel cauzându-i părții vătămate o pagubă materială considerabilă.

3. Nefiind de acord cu sentința a declarat apel avocatul Ion Grecu în numele inculpatei, în care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi

hotărâri de achitare, pe motiv că în acțiunile inculpatei nu sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii incriminate, cu respingerea acțiunii civile înaintate în privința ei, invocând că:

- probele administrate în cadrul cercetării judecătorești relevă existența unor raporturi de drept civil apărute între inculpată și partea vătămată în legătură cu primirea de către prima cu împrumut a sumei de 15 000 lei;

- atât declarațiile părții vătămate, cât și ale inculpatei nu prezintă îndoieli referitor la caracterul raporturilor de drept civil apărute, or, în situația în care Coliban Elena a ajuns cu xxxx la un acord de voință prin care acesta i-ar transmite cu împrumut o sumă de bani, acestea se înscriu perfect în cadrul prevederii normei legale civile care definește un contract de împrumut care stabilește că prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date;

- în situația în care formal raporturile dintre inculpată și partea vătămată au luat forma unui contract de împrumut pentru întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, este strict necesară prezența intenției inculpatei de a nu mai restitui banii care au intrat în posesia ei chipurile prin abuz de încredere și înșelăciune;

- cu referință la circumstanțele și condițiile împrumutului în cadrul cercetării judecătorești, inculpata a explicat că inițial, prin transmiterea unor sume lui xxxx și prin depunerile pe care le-a efectuat personal la bancă pe contul de credit a restituit din suma împrumutată circa 4 000 lei. Aceste circumstanțe le-a confirmat în explicațiile sale și partea vătămată prin răspunsul dat la o întrebare de concretizare a avocatului, iar faptul restituirii parțiale a sumei împrumutate se confirmă și prin înscrisurile anexate la cauza penală și anume, prin ordonanța judecătorească nr. 2p/-447/11 din 27.06.2011 (f.d.56) din care rezultă că de la xxxx a fost încasată în folosul BC „Moldinconbank” SA doar suma datorată de 11605 lei și nu 15 000 lei; certificat nr. 100-1889 din 30.03.2015 eliberat de executorul judecătoresc Cațer V. prin care se atestă că la executare silită se află documentul executoriu nr. 2p/-447/11 din 27.06.2011 emis de Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău privind încasarea de la Vultur Mihail datoria în sumă de 11779 lei (f.d.58);

- din probele enunțate rezultă că o parte din bani din creditul de 15000 lei au fost restituiți băncii și confirmă astfel declarațiile inculpatei în partea în care invocă că inițial a achitat suma de circa 4000 lei din banii împrumutați de la xxxx și în astfel de circumstanțe, restituirea de către inculpată încă până la pornirea procesului penal în privința sa, a unei părți din banii împrumutați de la partea vătămată e o dovadă incontestabilă că la momentul primirii banilor împrumutați îi lipsea intenția de a nu-i restitui. Tot partea vătămată a confirmat că a acceptat ca să fie scutit de restituirea sumei

de 7000 lei pe care o datora familiei inculpatei pentru automobilul de marcă „Volga” procurat, iar această sumă să fie folosită de el pentru stingerea creditului;

- constatând în partea descriptivă a sentinței faptul că inculpata a însușit prin înșelăciune și abuz de încredere bani în sumă de 23 000 lei, prima instanță a admis o gravă eroare de fapt în raport cu probele administrate, or, din probele cercetate în judecată cu certitudine rezultă că inculpata a primit de la partea vătămată doar suma de 15 000 lei și în cazul în care s-ar admite versiunea acușării despre prezența elementelor constitutive ale escrocheriei în acțiunile inculpatei, atunci ar putea fi vorba doar de intenția îndreptată asupra sumei de 15 000 lei pe care efectiv a primit-o și nicidecum nu se poate extinde intenția directă asupra dobândirii ilicite a părții vătămate de suma ce constituie dobânda băncii pentru credit sau alte sume pe care nu le-a primit, iar această eroare preluată din învinuirea înaintată de acuzator a dus la încălcarea dreptului la apărare, or, învinuirea a fost formulată extrem de incorect și incert în raport cu circumstanțele de fapt constatate, astfel volumul învinuirii înaintate fiind extrem de confuz și voalat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2017 a fost admis apelul declarat, casată sentința instanței de fond, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre prin care, Coliban Elena a fost achitată de sub învinuirea adusă în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

4.1. Instanța de apel a constatat că, Coliban Elena este învinuită în faptul că, în luna august 2010, aflându-se pe str. xxxx din mun. xxxx, prin înșelăciune și abuz de încredere a însușit de la xxxx, a.n. xxxx, sub pretextul luării cu împrumut, bani în sumă de 23000,00 lei, astfel cauzându-i părții vătămate o pagubă materială considerabilă.

Colegiul penal a reținut că, inculpata la primirea banilor de la partea vătămată nu urmărea scopul sustragerii acestora și nu avea intenția să nu-și execute angajamentul asumat, deci, fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii de escrocherie și astfel, probele administrate în cadrul cercetării judecătorești relevă existența unor raporturi de drept civil apărute între inculpată și partea vătămată în legătură cu primirea de către prima cu împrumut a sumei de 15 000 lei.

Atât declarațiile părții vătămate, cât și ale inculpatei nu prezintă îndoieli referitor la caracterul raporturilor de drept civil apărute, or în situația în care Coliban Elena a ajuns cu xxxx la un acord de voință prin care acesta i-ar transmite cu împrumut o sumă de bani, acestea se înscriu perfect în cadrul prevederii normei legale civile care definește un contract de împrumut, care stabilește că prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Instanța de apel a constatat că, partea acușării și instanța de judecată au făcut referință doar declarativ la existența acestei intenții, fără a argumenta care anume probe și circumstanțe de fapt stabilite în urma cercetării judecătorești confirmă intenția lui

Coliban Elena de a dobândi ilicit bunurile lui xxxx.

Totodată, Colegiul penal a menționat că, cu referință la circumstanțele și condițiile împrumutului în cadrul cercetării judecătorești, inculpata a explicat că inițial, prin transmiterea unor sume lui xxxx și prin depunerile pe care le-a efectuat personal la bancă pe contul de credit a restituit din suma împrumutată circa 4000 lei.

Faptul restituirii parțiale a sumei împrumutate se confirmă și prin înscrisurile anexate la cauza penală și anume, prin ordonanța judecătorească din 27.06.2011 (f.d. 56) din care rezultă că de la xxxx a fost încasată în folosul BC „Moldindconbank” SA doar suma datorată de 11605 lei și nu 15 000 lei.

Astfel, Colegiul a atestat că, din aceste probe rezultă cert că o parte din banii din creditul de 15 000 lei au fost restituiți băncii, ceea ce confirmă și declarațiile inculpatei în partea în care invocă că inițial a achitat suma de circa 4000 lei din banii împrumutați.

Existența acordului de voință a părții vătămate de a-i acorda cu împrumut inculpatei o sumă de bani, confirmat și prin recipisa prin care inculpata se obligă a achita suma împrumutată, confirmă existența unui drept cu caracter civil și, acest înscris, fiind probă în cauza penală garantau în mod real dreptul părții vătămate de a pretinde la despăgubiri, formulând o acțiune civilă într-o instanță civilă de drept comun în baza normelor dreptului civil.

Reieșind din cele expuse și în conformitate cu prevederile art.art.100 alin. (4), 101 Cod de procedură penală, verificând toate probele administrate sub toate aspectele, complet și obiectiv, fiecare probă fiind apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel a ajuns la concluzia, că inculpata urmează a fi achitată de sub învinuirea înaintată în baza art. 190 alin.(2) lit. c) Cod penal, deoarece fapta ei nu întrunește elementele infracțiunii.

5. Împotriva deciziei recurs ordinar a declarat procurorul, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței instanței de fond.

În motivarea recursului indică că:

- vina inculpatei în săvârșirea infracțiunii incriminate este dovedită pe deplin prin probe administrate în cadrul urmăririi penale și cercetate în instanța de judecată și corect puse la baza sentinței de condamnare de către instanța de fond, iar instanța de apel nu s-a expus asupra lor, ori nu le-a apreciat, ori le-a apreciat eronat, fiind respinsă puterea de acuzare fără o motivare plauzibilă sau bazată pe probe ce ar combate învinuirea încriminată;

- inculpata a obținut ilicit banii de la partea vătămată, prin înșelăciune și abuz de încredere, ducându-l în eroare și anume prin crearea unei false reprezentări a realității. Infracțiunea s-a consumat odată cu transmiterea banilor, inculpata obținând posibilitatea reală de a folosi și a dispune de aceștia după bunul său plac, însă din start nu a avut intenția și posibilitate financiară de a-i restitui.

6. Asupra recursului declarat avocatul Ion Grecu în numele inculpatei a depus referință, prin care s-a expus pentru respingerea acestuia, deoarece instanța de apel a dat o apreciere deplină probelor administrate în cauza penală, iar motivele invocate în recurs de către procuror sunt neîntemeiate.

7. Judecând recursul ordinar și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi respins din următoarele considerente.

Conform art. 424 Cod de procedură penală, *instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără însă a i se agrava situația.*

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.*

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, *judecând recursul instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.*

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Raportând aceste prevederi la speța examinată, Colegiul penal lărgit reține că recursul este depus de procuror în defavoarea inculpatei și ca temei se invocă pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală și anume, *hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanțele de fond ori de apel atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii sau acesta este expus neclar.*

Instanța de recurs menționează că, recurentul în recursul său indică eroarea prevăzută de art. 427 Cod de procedură penală, dar de fapt invocă dezacordul său cu aprecierea probelor de către instanța de judecată, probe care în viziunea sa confirmă vinovăția inculpatei.

Astfel, Colegiul lărgit precizează că, potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și oricăror probe noi prezentate instanței de apel.*

Alin. (4) și (5) ale aceleași norme prevăd că, *în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor și instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Instanța de recurs menționează că, instanța de apel a respectat prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar soluția acesteia se întemeiază pe o bună motivare, corect a casat sentința instanței de fond și a conchis că, într-adevăr fapta încriminată lui Coliban Elena nu întrunește elementele infracțiunii.

Colegiul lărgit susține poziția instanței de apel, precum că nici una dintre probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în ședința instanței de fond și apel nu confirmă vina inculpatei de comiterea infracțiunii încriminate și totodată, presupusa înșelăciune apărută din partea inculpatei nu este confirmată sau stabilită prin probe concludente, însă o sentință de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri.

Mai mult ca atât, o parte din banii din creditul de 15000 lei au fost restituiți băncii, ceea ce confirmă și declarațiile date de inculpată, care a invocat că a achitat suma de circa 4000 lei, iar faptul restituirii parțiale a sumei împrumutate se confirmă și prin înscrisurile anexate la cauza penală și anume, ordonanța judecătorească din 27.06.2011 (f.d. 56) din care rezultă că de la xxxx a fost încasată în folosul BC „Moldindconbank” SA doar suma datorată de 11605 lei și nu 15 000 lei.

Analizând probele acușării precum și materialele cauzei, atât în prima instanță, cât și în instanța de apel, ulterior expuse în decizia instanței de apel, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel corect a casat sentința instanței de fond și a concluzionat că totalitatea acestor probe demonstrează nevinovăția Elenei Coliban în comiterea infracțiunii încriminate și a emis o decizie legală.

În viziunea instanței de recurs, reieșind din conținutul procesului verbal al ședinței instanței de apel, procurorul în cadrul apelului nu și-a exercitat atribuțiile vis-a-vis de prezentarea probelor suplimentare în confirmarea învinuirii, iar în conformitate cu prevederile art. 26 alin. (3) Cod de procedură penală și jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, *sarcina probatoriului în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel revine acuzatorului de stat în virtutea funcției lui procesuale* (art.51, 53, 320 Cod de procedură penală). Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în hotărârea *Capean contra Belgiei* din 13 ianuarie 2005, a constatat că, în materie penală, problema administrării probelor trebuie să fie abordată prin

prisma art. 6 § 2 și e obligatoriu, *inter alia*, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.

Astfel, în cadrul apelului, deși s-a solicitat condamnarea, probe în confirmarea învinuirii procurorul nu a prezentat.

Mai mult ca atât, instanța menționează că, recunoașterea sau nerecunoașterea vinei de către inculpată în săvârșirea infracțiunii incriminate prin prisma prevederilor art. 66 Cod de procedură penală este un drept al inculpatei, iar vinovăția sa urmează de a fi dovedită, probată de către partea acuzării prin probe pertinente și concludente.

Generalizând cele expuse, Colegiul penal lărgit conchide în mod convingător, că partea acuzării în susținerea sentinței instanței de fond prin care a fost condamnată inculpata, nu a îndeplinit cerințele legii cu privire la prezentarea probelor, ce ar servi temei pentru menținerea acesteia de către instanța de apel, care ar confirma vinovăția, ca de altfel și recursul declarat fiind și acesta unul formal cu invocarea probelor ce aparent indică la vinovăția inculpatei.

În aceeași ordine de idei, Colegiul menționează, că aprecierea probelor ține de examinarea cauzei în fapt și în drept fie în instanța de fond sau în instanța de apel, iar dezacordul unei părți în acest sens nu echivalează cu o eroare ce ar da temei de casare a unei hotărâri de condamnare sau de achitare, mai mult ca atât, temeiul invocat nu se încadrează în cele prevăzute de alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că instanța de apel a adoptat o hotărâre legală și întemeiată, temeiul invocat de recurent prevăzut la pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, nu și-a găsit confirmarea. Prevederile legale obligatorii au fost respectate la judecarea cauzei în apel și Colegiul s-a expus motivat asupra admiterii apelului, cât și s-au indicat detaliat motivele adoptării soluției.

De asemenea, Colegiul penal reține că motivele invocate în recurs sunt neîntemeiate și constituie o interpretare subiectivă a recurentului, iar instanța de apel corect s-a expus asupra fiecărui argument din apelul declarat de avocat, motivare pe care instanța de recurs o acceptă și pentru a evita repetări inutile o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În concluzie, Colegiul constată, că în prezenta cauză nu se întrevăd erori de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și ca urmare hotărârea atacată este legală și întemeiată, instanța de apel dând o apreciere corectă probelor administrate, examinându-le multilateral, iar motivarea soluției fiind bazată respectiv pe ele.

În acest context, Colegiul penal lărgit conchide, că argumentele invocate de către acuzatorul de stat în recurs sunt neîntemeiate, fapt ce impune incontestabil respingerea recursului ca inadmisibil cu menținerea hotărârii contestate.

8. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Vitalie Gavriliță, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2017, în cauza penală în privința lui Coliban Elena, cu menținerea hotărârii atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 11 iulie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun